

POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE*

Univerzita Palackého v Olomouci – Filozofická fakulta – Katedra psychologie

Autor práce: **Mgr. Darina Havlíčková**

Název práce: **Psychosomatické obtíže řidičů městské hromadné dopravy po dopravní nehodě. Evaluace přípravy programu**

Autor posudku: **doc. PhDr. Eva Rošková, PhD.**

oponent práce

Autor posudku hodnotí práci v každé kategorii na škále A – F, přičemž hodnota „F“ v jakékoliv kategorii znamená nedoporučení práce k obhajobě. Hodnota A znamená excelentní práci překračující standardní nároky na diplomovou práci. Při uvedení hodnoty A je vždy nutné slovně uvést důvody, v čem je práce nadstandardní. Při uvedení hodnoty D, E nebo F je vždy nutné uvést důvody, které hodnotitele vedly k snížení hodnocení. Průměrně dobrá práce dle požadavků a norem katedry je hodnocena hodnotou B nebo C. Každá oblast hodnocení (viz níže 1 – 5) má jinou váhu při stanovení celkového hodnocení práce. Celkové hodnocení práce je dáno komplexním posouzením práce autorem posudku.

V případě teoretické práce autor posudku extenzivně zpracuje hodnocení v bodě 2, v bodě 3 se věnuje zejména stanovení problému a cílů práce, v bodě 4 se zaměřuje na analytickou práci studenta a schopnost studenta postulovat na podkladě literatury závěry novým způsobem (úhel pohledu, nové spojitosti, kritické myšlení).

Hodnota

A - F

1 Aktuálnost problematiky, originalita práce, společenská potřeba práce, praktický přínos práce.

B-C

Predložená dizertačná práca mapuje negatívne psychosomatické dôsledky rôznych foriem účasti na dopravnej nehode u profesionálnych vodičov s cieľom navrhnúť preventívne intervencie na zmiernenie súvisiacich negatívnych efektov. Zvolená téma práce korešponduje so spoločenskými aj odbornými prioritami v predmetnej oblasti. Práca má potenciál priniesť aplikovateľné benefity, v predkladanej podobe (aj vzhľadom na limitovanú vzorku respondentov v kvalitatívnom výskume) však výsledky práce vnímame ako vhodný vstup pre ďalšie bádanie a následné vytvorenie vhodného edukačného, preventívneho programu pre vodičov. Čo sa týka inovatívnosti samotného projektu a jeho výsledkov (najmä v kvantitatívnej časti práce, zaradila by som ho skôr do kategórie „replikačných štúdií“, štúdiá v princípe priniesla očakávané výsledky a potvrdila už realizované výskumy v zahraničí.

2 Úroveň a kvalita teoretické časti práce (přehled poznatků). Samostatnost zpracování, vhléd autora do problematiky, literární prameny, využití databází, zahraniční literatury.

B

Segmenty teoretickej časti práce sú usporiadané logicky, v nadväznosti na cieľ. Poznatky sú prezentované prehľadne, jasne, v logickej schéme, informácie sú vhodne argumentačne podporené množstvom výsledkov prevažne zahraničných štúdií. Úroveň spracovanie úvodnej časti práce je dôkazom o veľmi dobrom vhlade a prehľade autorky o predmetnej problematike. Časť práce, ktorá je venovaná problematike stresu profesionálneho vodiča, regulátorom, dôsledkom stresu je spracovaná precízne, štruktúrovane, je vhodne ukotvená v modeli stresu tzv. „stresor-strain model“ (Tse et al., 2006). Súčasťou teoretického úvodu je aj pojednanie o intervenčných programoch pre vodičov (design, účinok, efektívnosť), ktoré autorka predstavuje na mnohých príkladoch najmä v zahraničí realizovaných štúdií/intervencií. Smerovanie intervenčných programov autorka vysvetľuje prostredníctvom transakčného modelu vodičského stresu (Matthewse et al., 2005). V tejto časti by som očakávala aj vysvetlenie psychologických mechanizmov, ktoré regulujú účinnosť programov (nad rámec copingových stratégií) a tým pádom by mohli byť brané do úvahy aj pri ich designovaní (napríklad,

HMB - health belief model). Celkovo hodnotím teoretické východiská práce ako solídne spracované, podložené relevantnými literárnymi prameňmi.

3 Formulace problému a cílů práce, výzkumný design, využití adekvátních metod a technik zpracování (výzkumných, statistických, jiných).

C

Samotné stanovenie vedeckých cieľov v práci nie je jasne artikulované a formulované. Napr. cieľom kvalitatívnej časti práce je zmapovať parametre a vzťahy problematiky psychosomatiky vodičov MHD; alebo „zmapovať a formulovať poklady pro efektivní řešení problematiky psychosomatických obtíží řidičů MHD po dopravní nehodě“. Na základe takto formulovaného cieľa/ov aj mapovanie minimálneho rozsahu a obsahu predmetnej problematiky by sme museli vyhodnotiť ako splnenie cieľa. Konkrétne ciele práce sa dozvedáme až v časti s formulovanými hypotézami.

Presnejšie formulovanie cieľov nachádzame v kvalitatívnej časti práci – metódou fenomenologickej analýzy identifikovať potreby vodičov MHD po dopravnej nehode, ktoré by mali následne slúžiť na vytvorenie intervenčného/edukačného programu pre vodičov. Cieľom výskumu je tiež cit. „evaluace přípravy programu“ bez bližšej konkretizácie premenných v časti ciele práce. Design práce je zmiešaný, sekvenčný. Výskumný plán, aplikovanie navrhnutých metodík považujem vzhľadom na stanovený cieľ dizertačnej práce za vhodný, relevantný a realistický.

Hypotézy H3, H4: nie sú formulované metodologicky správne. Napr. H3: „Na celkový psychosomatický stav řidičů MHD má vliv alespoň některá z těchto proměnných či jejich kombinací: věk, pohlaví, rysy osobnosti, délka služby, dopravní podnik a typ řízeného vozu“. V prípade takto postulovanej hypotézy je diskutabilné vyslovenie, ktorý/aký záver je potvrdením hypotézy. Zároveň, v prípade korelačných modelov (regresia) môžeme predpokladať „predikciu“ závislej premennej nezávislými, nie „vplyv“ nezávislých premenných na závislú. Taktiež sú v hypotézach a následne v regresných modeloch skombinované demografické aj osobnostné premenné. Na základe výsledku prezentovaného napr. na s. 99 nie je možné určiť, či osobnostné premenné pôsobia „nad rámec“ demografických a či sú teda zovšeobecniteľné pre príslušnú populáciu vodičov. Nie je uvedené, aký typ regresnej analýzy bol aplikovaný.

4 Zpracování a prezentace výsledků práce, interpretace výsledků, diskuse, závěry.

C

Štatistické spracovanie (najmä na úrovni korelačných a regresných analýz) je vhodné a predpokladá dostatočnú granularitu pre deskripciu a interpretáciu dát. Prezentovanie výsledkov v textovej časti práce je pomerne zjednodušené, autorka neuvádza takmer žiadne parametre, ktorými by podporila interpretovanie svojich zistení (napr. koeficient determinácie vysvetľujúci percento variability závislej premennej a pod.). Výsledky realizovaných štatistických analýz síce preukázali významné, ale prevažne veľmi slabé súvislosti, napriek pomerne početnému výskumnému súboru. Limitom, ktorý je tiež potrebné reflektovať, je nízky počet respondentov pri kvalitatívnom zbere dát, na základe výpovedí ktorých bol navrhnutý samotný intervenčný program. Inými slovami, intervenčný program bol navrhnutý na základe výsledkov (kvantitatívnych aj kvalitatívnych) s výrazne limitovanou výpovednou hodnotou. Tabuľkové zobrazenia výsledkov sú prezentované prehľadne, výsledky sú primerane diskutované a argumentované v časti Diskusia.

5 Formální zpracování práce, jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava práce, dodržení publikační normy.

A-B

Po formálnej stránke je práca napísaná kultivovaným odborným jazykom, rozsah práce, jazyková, stylistická úroveň, rešpektovanie publikačných noriem zodpovedá požadovaným štandardom.

**Další poznámky
(nepovinné):**

**Otázky
k obhajobě
(nepovinné):**

Na základe výsledkov konštatujete, že sankcie, ktoré sú vodičom za dopravné nehody udeľované, sú vodičmi reflektované ako významnejšie stresory než samotné dopravné nehody, ktorých boli účastníkmi. Ako plánujete ďalej s týmto výsledkom pracovať, napr. v zmysle adresovania výsledkom autoritám?

Práce byla zkontrolována v systému STAG theses.cz proti plagiátorství se závěrem:
*práce je plagiát/ práce není plagiát. * (vyplňuje pouze vedoucí práce)*

Hodnocení celkem:

Práci doporučuji k obhajobě*

Návrh klasifikace práce:

C

Datum:

22.05.2021

Podpis:

